

Opiskelijasta yrittäjäksi 2019

Korkeakouluopiskelijoiden yrittäjäyys ja yrittäjäyysshalukkuus

Sisällys

Opiskelijasta yrittäjäksi 2019	2
1. Aluksi	2
2. Opiskelijayrittäjyys	2
3. Tulevaisuuden yrittäjät	3
3.1 Todennäköisyys toimia yrittäjänä valmistumisen jälkeen	3
3.2 Halukkuus toimia yrittäjänä valmistumisen jälkeen	4
3.2.1 Yrittäjänä toimimisen tapa, kasvu ja kansainvälisyys	6
3.2.2 Halukkuus ja todennäköisyys yrittäjänä toimimiseen eivät aina kohtaa	7
3.2.3 Yrittäjähallukkuuteen yhteydessä olevat taustatekijät	7
3.2.4 Yrittäjähallukkuuden syyt	8
3.3 Yrittäjyyden esteet	9
4. Näkemykset tulevaisuuden työelämästä	10
4.1 Yrittäjähallukkaiden näkemykset tulevaisuudesta	11
4.2 Ansio-odotukset	12
5. Yrittäjyyden vaikuttavuus sekä yrittäjäverkostot ja -järjestöt	12
6. Lopuksi	14

Suomen Yrittäjät: Opiskelijasta yrittäjäksi 2019

Tekijä **Opiskelun ja koulutuksen
tutkimussäätiö Otus**
Tina Lauronen
050 367 7259
tina.lauronen@otus.fi

Julkaisija **Suomen Yrittäjät**
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Opiskelijasta yrittäjäksi 2019

1. Aluksi

Suomen Yrittäjät sekä Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus keräsivät jo toistamiseen yhteistyössä tietoa korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyydestä ja yrittäjyshalukkuudesta. Edellisen tiedot kerättiin vuonna 2014. Nyt vuonna 2019 se toistettiin, jälleen osana Opiskelijabarometri-tiedonkeruuta.

Vuonna 2019 Opiskelijabarometri toteutettiin ensimmäistä kertaa kokonaisotannalla ja tiedonkeruusta tuli poikkeuksellisen laaja: vastauksia saatiin yhteensä 14 025¹ korkeakouluopiskelijalta. Sähköisellä kyselylomakkeella oli yhteensä kymmenen kysymystä, jotka käsittelivät tulevaisuuden työelämää ja yrittäjyyttä. Lisäksi opiskelijoiden toimeentuloa koskevista kysymyksistä saatiin tietoa yrittäjyydestä. Tulokset ovat osittain vertailukelpoisia vuoden 2014 kyselyn tuloksiin.

Tähän raporttiin on koottu tutkimuksen keskeisimmät tulokset. Aineiston analyysin graafiset esitykset ovat saatavilla Suomen Yrittäjien [internetsivuilla](#).

2. Opiskelijayrittäjyys

Opiskelijabarometrin vastaajista 2,5 % ilmoitti nykyisen työsuhteensa muodoksi yrittäjänä ja 0,7 % kevytyrittäjänä toimimisen, eli noin 3 % opiskelijoista (yhteensä 253 vastaajaa) voidaan määritellä yrittäjinä toimiviksi². Vuonna 2014 noin 2 % vastaajista ilmoitti viimeisimmän opiskeluaikaisen työsuhteensa muodoksi yrittäjyyden tai kevytyrittäjyyden.

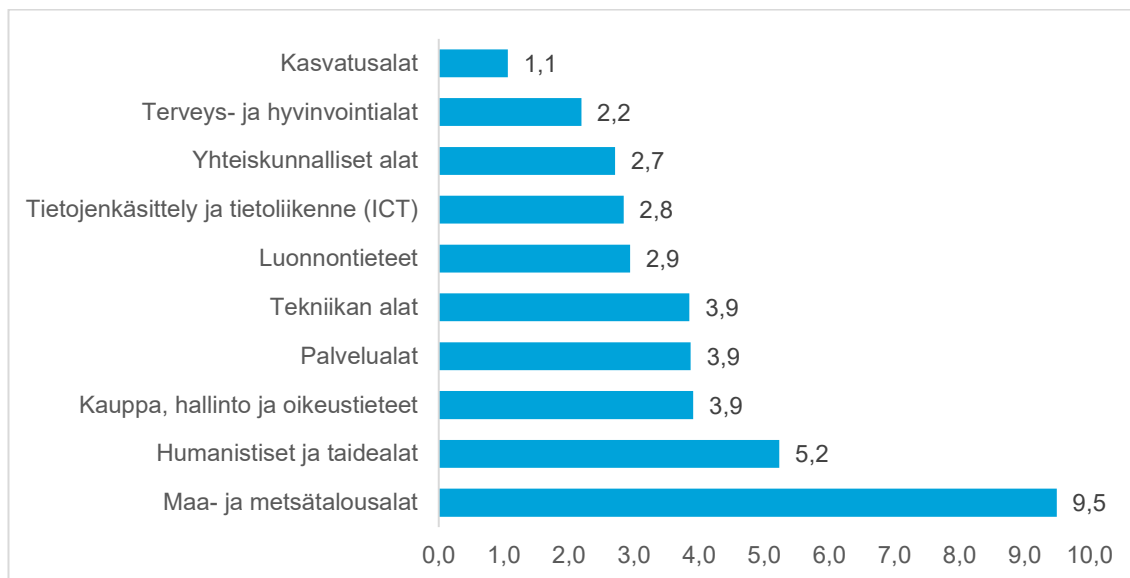
Kysyttäessä arviota seuraavan vuoden tulonlähteistä vuonna 2014 vastaajista 3,4 % arvioi saavansa seuraavana vuonna yrittäjätuloja, kun taas vuonna 2019 luku on vain 2,3 %. Opiskeluaikainen yrittäjyys siis näyttäisi olevan hienoisesti yleistymässä, mutta toisaalta arviot tulevan vuoden yrittäjätuloista olisivat laskemassa. Kyse on kuitenkin niin pienistä vastaajamääristä, että varmoja johtopäätöksiä näistä luvuista ei voi tehdä.

Yrittäjänä toimivien opiskelijoiden osuuksissa oli selviä eroja niin sukupuolen, korkeakoulusektorin kuin erityisesti koulutuslankin suhteen. Miespuolisista vastaajista jopa 4,6 % ilmoitti työskentelevänsä yrittäjänä, kun naisista vastaava luku on vain 2,3 %. Yrittäjänä toimiminen oli myös hieman yleisempää ammattikorkeakouluissa (3,5 %) kuin yliopistoissa (3,0 %).

¹ Tämän raportin analyysit on tehty painotetulla aineistolla, joten laskennallinen vastaajamäärä poikkeaa todellisesta.

² Kysymyksen vastausvaihtoehdot "työskentely omassa yrityksessä, toiminimellä tai osuuskunnassa" (yrittäjä) ja "työskentely kevytyrittäjänä esim. laskutuspalveluiden kautta" (kevytyrittäjä) on yhdistetty ja jatkossa kevytyrittäjät on laskettu mukaan yrittäjänä toimiviin.

Kuviossa 1 on eritelty yrittäjänä toimivien opiskelijoiden osuus koulutusalan mukaan. Osuus vaihtelee kasvatusalojen 1,1 prosentista maa- ja metsätalousalojen 9,5 prosenttiin.

Kuvio 1: Yrittäjänä toimivien korkeakouluopiskelijoiden osuus koulutusalan mukaan (%).

3. Tulevaisuuden yrittäjät

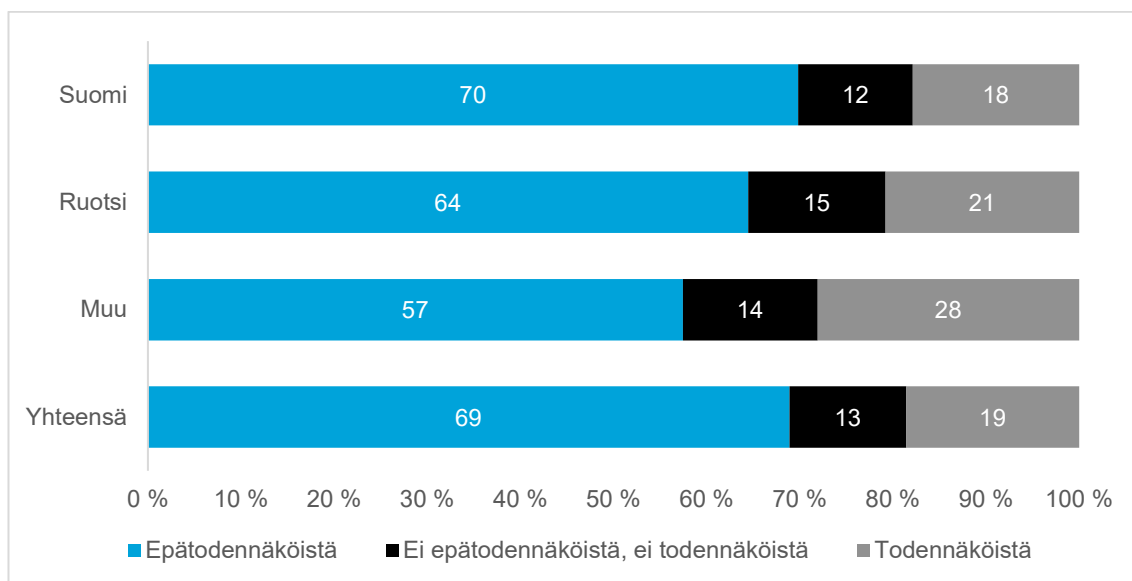
Opiskelijoiden yrittäjäaikomuksia valmistumisen jälkeen kartoitettiin kahdella kysymyksellä. *Työskentelen yrittäjänä* oli yksi väite kysymyspatteristossa, jossa pyydettiin arvioimaan erilaisten asioiden todennäköisyyttä valmistumisen jälkeen. Lisäksi kysyttiin suoraan, onko vastaaja halukas toimimaan yrittäjänä valmistumisensa jälkeen.

3.1 Todennäköisyys toimia yrittäjänä valmistumisen jälkeen

Todennäköisyyttä toimia yrittäjänä arvioitiin seitsenportaisella asteikolla hyvin todennäköisestä hyvin epätodennäköiseen. Yrittäjänä toimimista valmistumisen jälkeen piti todennäköisenä 19 % kaikista vastaajista (21 % vuonna 2014) ja epätodennäköisenä 69 % vastaajista (65 % vuonna 2014). Yrittäjänä toimimista pidettiin siis hieman epätodennäköisempänä vuonna 2019 kuin vuonna 2014.

Naisista yrittäjänä toimimista piti todennäköisenä 16 % ja miehistä 23 %, kun vuonna 2014 luvut olivat naisilla 18 % ja miehillä 25 %. Epätodennäköisenä yrittäjänä toimimista piti 74 % naisista (70 % vuonna 2014) ja 62 % miehistä (58 % vuonna 2014).

Äidinkielen mukaisessa tarkastelussa erot ovat vielä selkeämmät: Kun suomenkielisistä vastaajista vain 18 % piti yrittäjänä toimimista valmistumisen jälkeen todennäköisenä, ruotsinkielisistä yrittäjyyttä piti todennäköisenä 21 % ja muuta kuin soomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvista jopa 28 %. Yrittäjänä toimimisen todennäköisyys äidinkielen mukaan on esitelty kuviossa 2.

Kuvio 2: Yrittäjänä toimimisen todennäköisyys valmistumisen jälkeen äidinkielen mukaan.

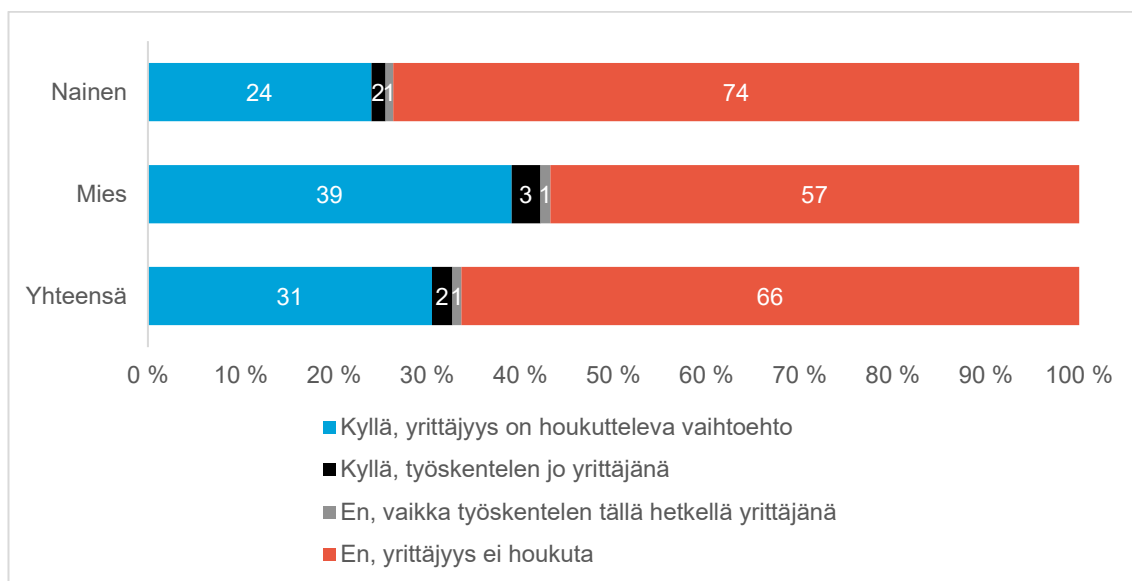
Korkeakoulusektorien välillä ei ole juuri eroa yrittäjänä toimimisen todennäköisyydessä. Ammattikorkeakouluopiskelijoista piti yrittäjänä toimimista valmistumisen jälkeen todennäköisenä 19 % ja epätodennäköisenä 69 %, kun yliopisto-opiskelijoiden vastaavat luvut ovat 18 % ja 69 %.

Koulutusalan mukainen vaihtelu oli jälleen suurta: Kaikkein todennäköisimpänä yrittäjänä toimimista pitivät maa- ja metsätalosalojen opiskelijat (32 %), humanististen ja taidealojen opiskelijat (27 %), palvelualojen opiskelijat (26 %) ja tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen (ICT) opiskelijat (23 %). Epätodennäköisimpinä yrittäjyyttä pitivät kasvatustieteiden opiskelijat (85 %), terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijat (79 %), luonnontieteiden opiskelijat (78 %) ja yhteiskunnallisten alojen opiskelijat (72 %).

Yrittäjänä toimimisen todennäköisyys vaihtelee myös nykyisen työsuhteen muodon mukaan. Tällä hetkellä palkkatyötä tekevistä 18 % piti valmistumisen jälkeen yrittäjänä toimimista todennäköisenä, kun taas tällä hetkellä yrittäjänä toimivista jopa 81 % piti todennäköisenä yrittäjänä toimimista. Epätodennäköisenä yrittäjänä toimimista piti 69 % palkkatyötä tekevistä ja vain 13 % yrittäjänä toimivista.

3.2 Halukkuus toimia yrittäjänä valmistumisen jälkeen

Kysymyksen *Oletko halukas toimimaan yrittäjänä valmistumisesi jälkeen työurallasi?* vastausvaihtoehdoissa oli huomioitu myös se, työskenteleekö vastaaja jo nyt yrittäjänä. Vastausten jakauma sukupuolen mukaan eriteltyinä näkyy kuviossa 3.

Kuvio 3: Halukkuus toimia yrittäjänä valmistumisen jälkeen sukupuolen mukaan.

Yhteensä siis 34 % vastaajista ilmoitti olevansa halukkaita toimimaan yrittäjänä tulevaisuudessa. Haluttomuutensa yrittäjyyteen ilmaisi 66 % vastaajista. Verrattuna siihen, kuinka suuri osa korkeakouluopiskelijoista piti yrittäjänä toimimista tulevaisuudessa todennäköisenä (19 %), yrittäjyys näyttäisi olevan huomattavasti useammalle yksi mahdollinen uravaihtoehto muiden joukossa.

Sukupuolten väliset erot yrittäjähallukkuudessa ovat selkeät: kun naisista 27 % ilmoitti olevansa halukkaita toimimaan tulevaisuudessa yrittäjänä, miehistä jopa 43 % oli samalla kannalla.

Myös äidinkielen mukaisessa tarkastelussa näkyi selviä eroja: suomenkielisistä vastaajista yrittäjähallukkaita oli 31 %, kun ruotsinkielisistä 43 % ja muuta kuin soomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvista jopa 46 % ilmoitti pitävänsä yrittäjyyttä mahdollisena vaihtoehtona.

Korkeakoulusektorin mukaisia eroja ei juuri ole: ammattikorkeakouluopiskelijoista 34 % ja yliopisto-opiskelijoista 32 % oli halukkaita toimimaan yrittäjänä tulevaisuudessa.

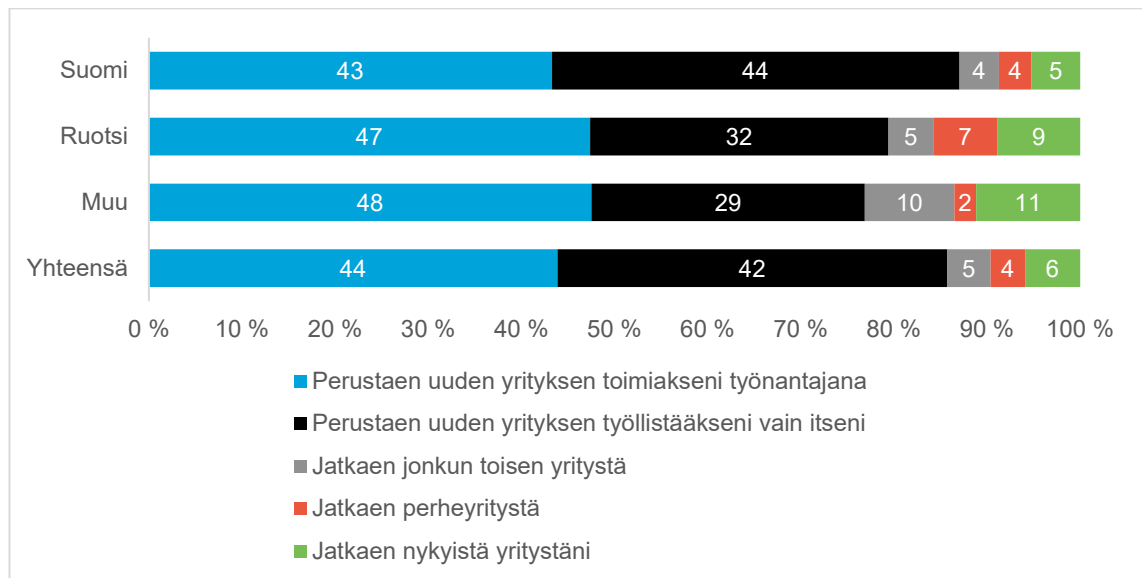
Sen sijaan koulutusaloilla on suuri merkitys: Eniten yrittäjähallukkaita oli maan- metsätalouseläimillä (44 %), tekniikan aloilla (41 %) sekä kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden alalla (41 %). Vähiten yrittäjähallukkaita oli kasvatustieteillä (21 %), luonnontieteissä (22 %) ja terveystieteiden ja hyvinvointialoilla (24 %).

Myös nykyisen työsuhteen muodolla on selvä yhteys halukkuuteen toimia yrittäjänä. Tällä hetkellä yrittäjänä toimivista jopa 79 % oli halukkaita toimimaan yrittäjänä jatkossakin, kun palkansaajista samaa mieltä oli 34 % ja muulla tavoin työtä tekevistä³ vain 32 %.

³ Nykyisen työsuhteen muoto "keikkatyö/freelancer, vaihtelevat työnantajat" tai "joku muu".

3.2.1 Yrittäjänä toimimisen tapa, kasvu ja kansainvälisyys

Niiltä vastaajilta, jotka ilmoittivat olevansa halukkaita toimimaan yrittäjänä valmistumisen jälkeen, tiedusteltiin myös millä tavalla he haluaisivat toimia yrittäjänä ja mitä he ajattelivat mahdollisen yrityksensä kasvusta ja kansainvälisyydestä.

Kuvio 4: Yrittäjänä toimimisen tapa äidinkielen mukaan.

Kuviossa 4 eritellään mahdollisen yrittäjänä toimimisen tapoja äidinkielen mukaan. Suurin osa vastaajista haluaisi mieluiten perustaa uuden yrityksen joko toimiakseen työnantajana tai työllistääkseen vain itsensä. Muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvat haluaisivat useammin toimia työnantajana, kun taas suomenkieliset haluaisivat useammin työllistää vain itsensä. Perheyrittäjien jatkajia olisi eniten ruotsinkielisissä ja jonkun toisen yrityksen jatkajia muun kielisissä. Oman yrityksensä jatkajia olisi suomenkielisissä vähiten ja muun kielisissä eniten.

Sukupuolten välillä oli pieniä eroja, lähinnä siinä, että miehet (50 %) olisivat naisia (36 %) useammin halukkaita perustamaan uuden yrityksen toimiakseen työnantajana. Naisvastaajista taas 50 % haluaisi perustaa uuden yrityksen työllistääkseen vain itsensä, kun vastaava osuus miehistä oli vain 35 %.

Kun tiedusteltiin vastaajien ajatuksia yrityksen tai mahdollisen tulevan yrityksen kasvunäkymistä, 55 % vastaajista kasvattaisi yritystä mahdollisuuksien mukaan ja 14 % haluaisi kasvattaa yrityksen liikevaihtoa tai henkilöstömäärää voimakkaasti. Lähes kolmannes (32 %) vastaajista ilmoitti, ettei yrityksen kasvattaminen ole tavoitteena. Yrityksen voimakas kasvattaminen oli suositumpaa miesten (19 %) kuin naisten (7 %) keskuudessa.

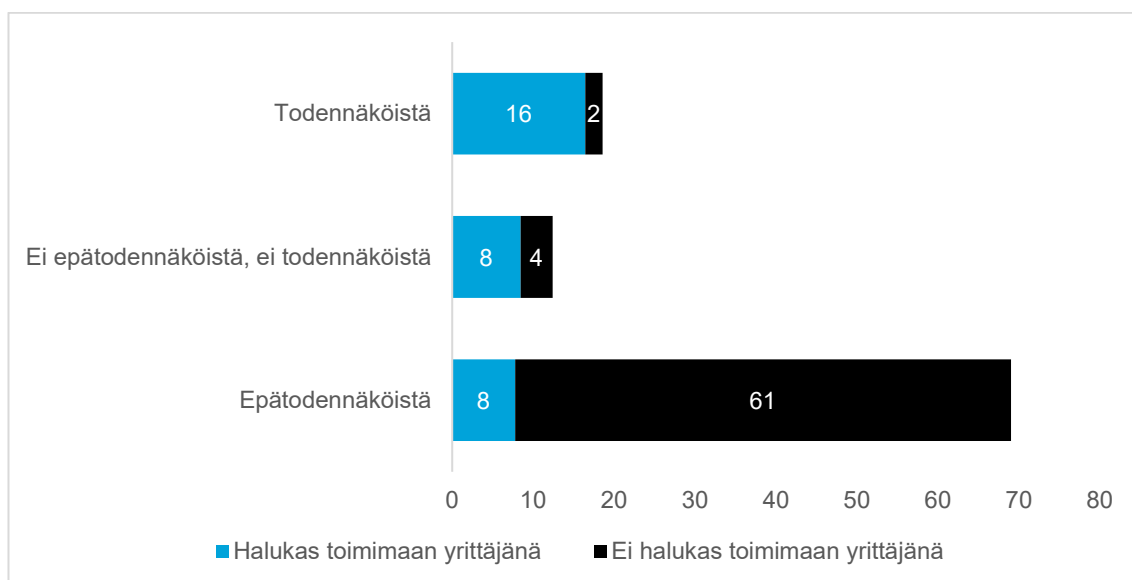
Kansainvälistymiseen suhtauduttiin hieman maltillisemmin: 43 % vastaajista ilmoitti, että haluaisi suunnata kotimaan markkinoiden lisäksi myös ulkomaille ja 14 % haluaisi toimia pääasiallisesti kansainvälisillä markkinoilla. 44 % vastaajista ilmoitti, ettei yrityksen tai mahdollisen tulevan yrityksen kansainvälistyminen ole tavoitteena. Kuten kasvun, myös kansainvälistymisen suhteen oli erotettavissa selkeitä sukupuolieroja:

Pääasiallisesti kansainvälisillä markkinoilla haluaisi toimia jopa 18 % miesvastaajista, kun naisilla vastaava luku oli vain 9 %.

3.2.2 Halukkuus ja todennäköisyys yrittäjänä toimimiseen eivät aina kohtaa

On mielenkiintoista myös tarkastella yrittäjähalukkuuden ja yrittäjänä toimimisen todennäköisyyttä suhteessa toisiinsa (kuvio 5). Koko aineiston vastaajista 16 % sekä oli halukkaita toimimaan yrittäjänä tulevaisuudessa että piti yrittäjyyttä todennäköisenä. Tätä joukkoa voidaan pitää aidosti todennäköisimpänä tulevaisuuden korkeakoulutettujen yrittäjäryhmänä. Vastaavasti 61 % vastaajista ei ollut halukas toimimaan yrittäjänä eikä pitänyt sitä todennäköisenä.

Lisäksi erottuu joukko (8 % vastaajista), joka olisi halukas toimimaan yrittäjänä mutta piti sitä epätodennäköisenä, eli yrittäjyydelle on ilmeisesti jo nyt ajatuksen tasolla jokin este. Kaikkein pienimpänä ryhmänä on noin 2 % vastaajista, jotka eivät olisi halukkaita toimimaan yrittäjänä, mutta jotka kuitenkin näkivät yrittäjyyden todennäköisenä. Tämä ryhmä voidaan tulkita tulevaisuuden vastentahtoisiksi yrittäjiksi.

Kuvio 5: Vastaajien jakauma yrittäjyyden todennäköisyyden ja yrittäjähalukkuuden mukaan (%).

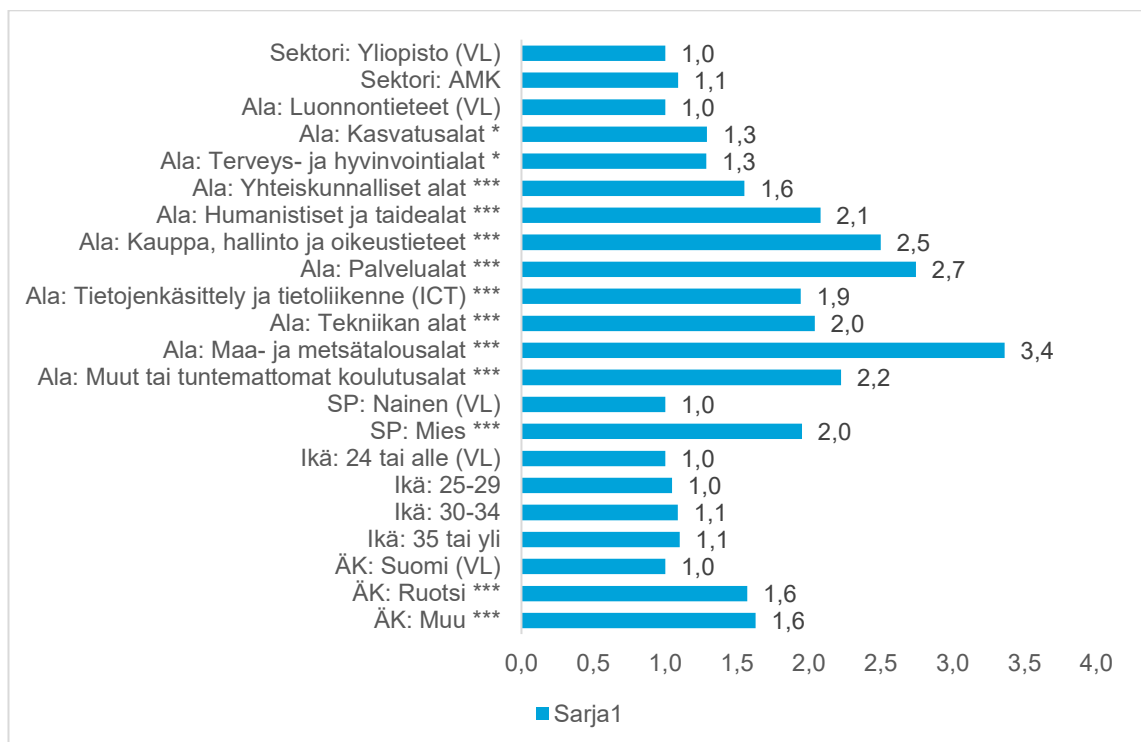
3.2.3 Yrittäjähalukkuuteen yhteydessä olevat taustatekijät

Edellä esitettyjen jakaumien perusteella yrittäjyyden todennäköisyyteen ja halukkuuteen toimia yrittäjänä liittyy useita niin sanottuja demografisia tekijöitä (sukupuoli, äidinkieli, ikä) sekä ainakin joitakin koulutusvalintoihin liittyviä tekijöitä (korkeakoulusektori, koulutusala). Kuviossa 6⁴ tarkastellaan näiden tekijöiden yhteisvaikutuksia yrittäjähalukkuuteen.

⁴ Kuviossa 6 on esitetty logistisen regressioanalyysin ristitulosuhteet. Vertailuluokka (VL) saa aina arvon 1 ja muut saman muuttujan luokat vertautuvat siihen. Mallissa on mukana kaikki analyysin muuttujat. Mallin selitysaste (Nagelkerke R²) on 7 %. Merkitsevyytasot: *** p < 0,001; ** p < 0,01; * p < 0,05.

Sekä ruotsin- että muun kielisten vastaajien suhteellinen todennäköisyys yrittäjähaluukkuuteen on 1,6-kertainen verrattuna suomenkielisiin. Iän myötä suhteellinen todennäköisyys ei juuri nouse, kun mallissa on huomioitu kaikki muuttajat. Sen sijaan muutkin tekijät huomioiden miesten todennäköisyys yrittäjähaluukkuuteen on edelleen kaksinkertainen naisiin verrattuna.

Koulutussektorilla ei juuri ole itsenäistä merkitystä, mutta koulutusosalalla sen sijana on. Vertailuluokka luonnontieteisiin verrattuna maa- ja metsätalouseläiden opiskelijat ovat 3,4 kertaa useammin halukkaita ryhtymään yrittäjiksi. Mielenkiintoista kyllä, myös humanistiset ja taidealat, palvelualat sekä kauppa, hallinto ja oikeustieteet nostavat todennäköisyyttä yrittäjähaluukkuudelle ohi tekniikan ja ICT-alojen, kun muut tekijät (mm. sukupuoli) on vakioitu.

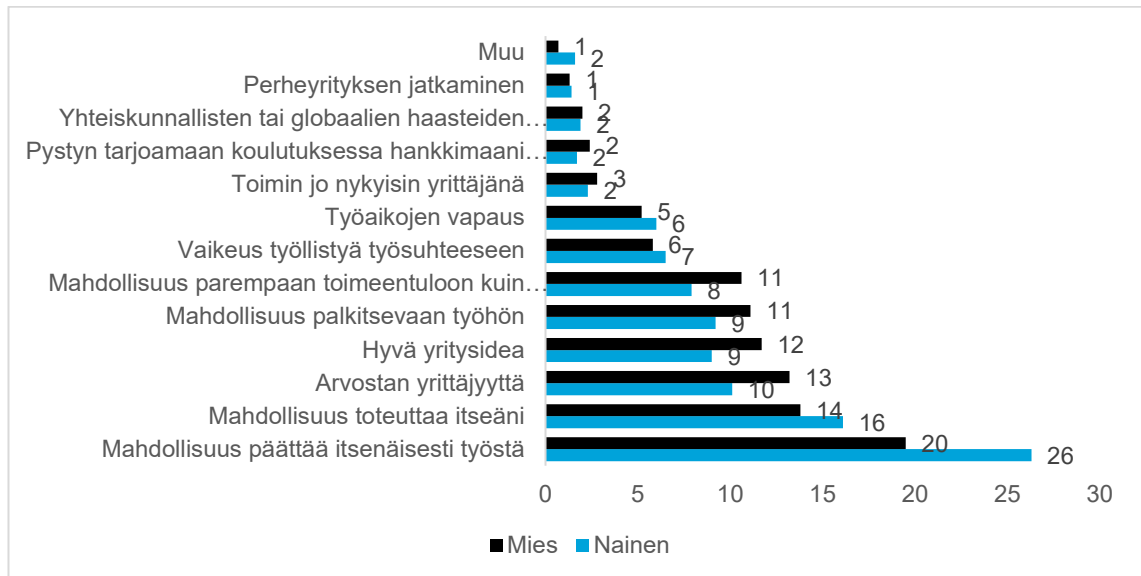
Kuvio 6: Yrittäjähaluukkuuden suhteellinen todennäköisyys korkeakoulusektorin, koulutusalan, sukupuolen, iän ja äidinkielen mukaan.

3.2.4 Yrittäjähaluukkuuden syyt

Yrittäjähaluukkuutensa ilmaiselta tiedusteltiin myös suoraan tärkeintä ja toiseksi tärkeintä syytä sille, että olisi halukas työskentelemään valmistumisensa jälkeen yrittäjänä. Tärkeimmäksi syyksi mainittiin useimmin (23 % vastaajista) *mahdollisuus päättää itsenäisesti työstä*. Muita syitä olivat muun muassa *mahdollisuus toteuttaa itseäni* (15 %), *arvostan yrittäjyyttä* (12 %), *hyvä yritysidea* (11 %) ja *mahdollisuus palkitsevaan työhön* (10 %).

Kuviossa 7 on eritelty yrittäjähaluukkuuden syitä sukupuolen mukaan. Näyttää siltä, että naisilla korostuvat suhteellisesti enemmän itsensä toteuttamiseen ja työn itsenäisyyteen

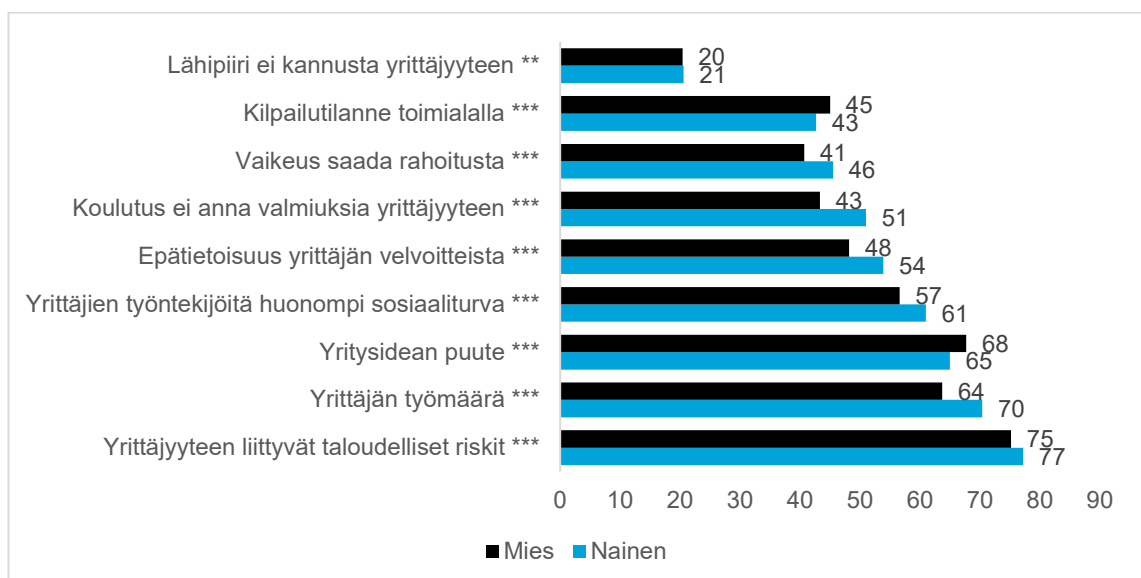
liittyvät syyt, kun taas miehillä yrittäjyyden arvostukseen, työn palkitsevuuteen, palkkatyötä parempaan toimeentuloon ja myös hyvään yritysideaan liittyvät syyt.

Kuvio 7: Tärkein syy yrittäjähalukkuudelle sukupuolen mukaan (%).

3.3 Yrittäjyyden esteet

Vastaavasti niiltä, jotka ilmoittivat, etteivät ole halukkaita toimimaan yrittäjänä valmistumisen jälkeen tiedusteltiin, kuinka tärkeitä⁵ luetellut syyt olivat sille, että yrittäjyys ei houkuttele. Kuviossa 8 on eritelty kutakin syytä tärkeänä tai erittäin tärkeänä pitävien osuus vastaajista sukupuolen mukaan.

Kuvio 8: Tärkeät ja erittäin tärkeät syyt sille, ettei halua tulevaisuudessa toimia yrittäjänä, sukupuolen mukaan (%).

⁵ Asteikolla 1–6: 1 = Ei lainkaan tärkeä, 5 = Erittäin tärkeä, 6 = En osaa sanoa

Selvästi tärkein este yrittäjyydelle (77 % vastaajista piti tärkeänä) oli yrittäjyyteen liittyvät taloudelliset riskit. Huolta herätti myös yrittäjän työmäärä (68 %) ja yritysidean puute (66 %). Luetelluista syistä ylivoimaisesti vähiten tärkeänä pidettiin lähipiirin kannustuksen puutetta (vain 21 % vastaajista piti tärkeänä).

4. Näkemykset tulevaisuuden työelämästä

Vastaajien näkemyksiä tulevaisuuden työelämästä tiedusteltiin kysymyspatterilla, jonka väitteitä arvioitiin asteikolla yhdestä seitsemään, hyvin epätodennäköisestä hyvin todennäköiseen. Kaikkein todennäköisimpänä vastaajat pitivät väitteitä *kehitän osaamistani säännöllisesti* (keskiarvo 5,7), *löydän mielekästä työtä* (5,3) ja *löydän pysyvän työpaikan* (4,9). Kaikkein epätodennäköisimpinä pidettiin väitteitä *työskentelen ulkomailla* (3,2), *vaihdan alaa* (2,9) ja *työskentelen yrittäjänä* (2,7).

Nykyisen työsuhteen muodon mukaan tarkasteltuna väitteiden välillä on joitakin eroja, selvimpänä tällä hetkellä yrittäjänä työskentelevien arvio yrittäjänä työskentelemisestä tulevaisuudessakin (keskiarvo 5,7 verrattuna palkansaajien ja muiden 2,7). Yrittäjät olivat myös muita useammin samaa mieltä väitteiden *kehitän osaamistani säännöllisesti*, *osaan markkinoida osaamistani ja itseäni työntekijänä*, *työskentelen ulkomailla* sekä *vaihdan alaa* kanssa. Palkkatyötä tällä hetkellä tekevät olivat muita useammin samaa mieltä väitteiden *löydän mielekästä työtä*, *löydän pysyvän työpaikan* sekä *hakeudun jatko-opintoihin (tohtoriopinnot tai ylempi amk)* kanssa.

Kuvio 9: Keskiarvovertailu näkemyksistä tulevaisuuden työelämästä yrittäjähallituksen mukaan. 1 = erittäin epätodennäköistä, 7 = erittäin todennäköistä.

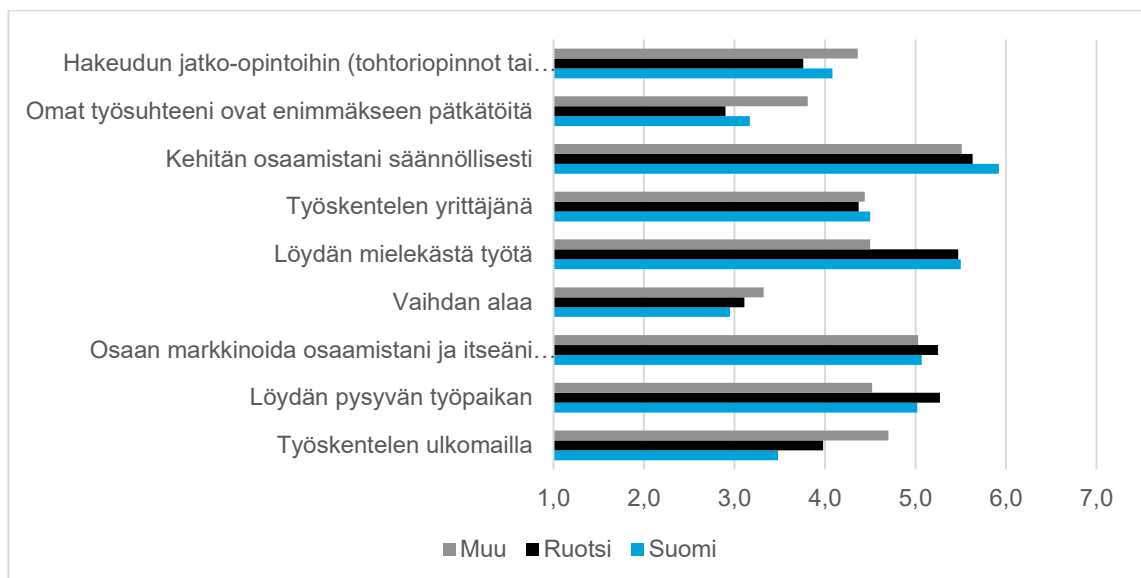
Kun samojen väitteiden keskiarvoja vertaillaan yrittäjähallituksen mukaan (kuvio 9), huomataan että yrittäjähallitukset ovat pitäneet ei-halukkaita todennäköisempänä kaikkia muita väitteitä paitsi väitettä *omat työsuhteeni tulevat olemaan enimmäkseen pätkätöitä*. Vaikuttaa siltä, että yrittäjyyteen myönteisemmin suhtautuvat ovat yleisesti ottaen hieman toiveikkaampia tulevaisuuden työelämänsä suhteen.

4.1 Yrittäjähallukoiden näkemykset tulevaisuudesta

Seuraavassa tarkastellaan vain niitä vastaajia, jotka ovat vastanneet olevansa halukkaita toimimaan yrittäjänä valmistumisensa jälkeen.

Koulutussektorin mukaisessa tarkastelussa ei näkynyt kovin suuria eroja. Jatko-opintoihin hakeutuminen oli arvioitu todennäköisemmäksi⁶ ammattikorkeakouluopiskelijoiden (keskiarvo 4,5) kuin yliopisto-opiskelijoiden (3,7) keskuudessa. Lisäksi yliopisto-opiskelijat pitivät ulkomailla työskentelyä todennäköisempänä (3,9) kuin ammattikorkeakouluopiskelijat (3,3), mutta muut eroavaisuudet olivat hyvin pieniä.

Selkein sukupuoliero näkyy väitteessä *omat työsuhteeni ovat enimmäkseen pätkätöitä*: naisten keskiarvo väitteen todennäköisyydestä oli 3,6 ja miesten 2,9. Vastaava ero löytyy pysyvän työpaikan löytämisestä: miesten arvio pysyvän työpaikan todennäköisyydestä oli 5,2 ja naisten 4,8. Miehet kokivat myös ulkomailla työskentelyn todennäköisemmäksi (3,8) kuin naiset (3,4). Naiset kuitenkin pitivät todennäköisempänä jatko-opintoihin hakeutumista (4,3) kuin miehet (3,9).

Kuvio 10: Keskiarvovertailu näkemyksistä tulevaisuuden työelämästä äidinkielen mukaan. 1 = erittäin epätodennäköistä, 7 = erittäin todennäköistä.

Myös vastaajan äidinkielen mukaisia eroja on selvästi havaittavissa (kuvio 10). Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat pitivät muita todennäköisempänä ulkomailla työskentelyä, pätkätöiden tekemistä, alan vaihtamista ja jatko-opintoja. Muita epätodennäköisempänä muun kieliset pitivät mielekkään työn ja pysyvän työpaikan löytämistä sekä säännöllistä oman osaamisen kehittämistä. Myös ruotsinkieliset pitivät ulkomailla työskentelyä hieman suomenkielisiä todennäköisempänä – lisäksi he pitivät pysyvän työpaikan löytämistä ja sitä, että osaavat markkinoida omaa osaamistaan todennäköisempänä kuin muut. Epätodennäköisempänä ruotsinkieliset pitivät jatko-opintoja ja pätkätöiden tekemistä. Suomenkieliset taas pitivät hieman muita todennäköisempänä

⁶ Asteikolla 1 = erittäin epätodennäköistä... 7 = erittäin todennäköistä

oman osaamisen säännöllistä kehittämistä sekä pysyvän työpaikan löytämistä, epätoimennäköisempänä taas ulkomailla työskentelemistä.

län suhteen eroja ei juuri ole. Selvin ero ikäryhmien välillä näkyy siinä, että vanhin, yli 35-vuotiaiden ikäryhmä pitää ulkomailla työskentelyä muita epätoimennäköisempänä: kun nuorimman ryhmän (alle 25-vuotiaat) keskiarvo on 3,8, 25–29-vuotiaiden 3,4 ja 30–34-vuotiaiden 3,4, on yli 35-vuotiaiden keskiarvo vain 3,1.

4.2 Ansio-odotukset

Vastaajilta tiedusteltiin myös arviota omasta palkasta vuoden kuluttua valmistumisesta (€/kk, brutto). Myös näille ansio-odotuksille tehtiin keskiarvovertailut (kaikki vastaajat).

Riippumatta koulutusalaista, korkeakoulusektorista tai demografisista tekijöistä nykyisillä yrittäjillä ja tulevaisuuden yrittäjähallukilla oli muita korkeammat toiveet ansioiden suhteen. Nykyisten yrittäjien keskimääräinen ansio-odotus vuoden kuluttua valmistumisesta oli noin 3 430 euroa, kun nykyisillä palkansaajilla vastaava luku on 3 170 euroa ja muussa työsuhteessa olevilla 2 870 euroa. Vastaavasti yrittäjähallukoiden ryhmässä ansio-odotusten keskiarvo oli 3 330 euroa ja ei-yrittäjähallukoiden 2 880 euroa.

5. Yrittäjyyden vaikuttavuus sekä yrittäjätverkostot ja -järjestöt

Kyselyn lopuksi kaikkia vastaajia pyydettiin arvioimaan⁷ joukko yrittäjyyden vaikuttavuutta sekä erilaisia yrittäjätverkostoja ja -järjestöjä koskevia väitteitä. Väitteet ja niistä annettujen arvioiden keskiarvot löytyvät kuviosta 11.

Nykyisen työsuhteen tyyppin mukaisessa vertailussa yrittäjät erottuvat muista selvästi muutamassa kohdassa: Ensinnäkin erilaisiin yrittäjyysverkostoihin kuulumisen on luonnollisesti yleisempää yrittäjänä toimivien keskuudessa (keskiarvo 2,6 verrattuna palkkatyössä olevien 1,7). Omista opinnoista myös koettiin saadun valmiuksia yrittäjänä toimimiseen (yrittäjät 3,5, palkkatyössä olevat 2,7). Myös siinä, kaipaako vastaaja lisätietoa korkeakoulun ulkopuolisista yrittäjätverkostoista ja -yhteisöistä, oli selvä ero (yrittäjät 4,7, palkkatyössä olevat 4,2). Muuten vastaajien mielipiteet yrittäjyydestä ja yrittäjätverkostoista olivat melko tasaisen myönteisiä.

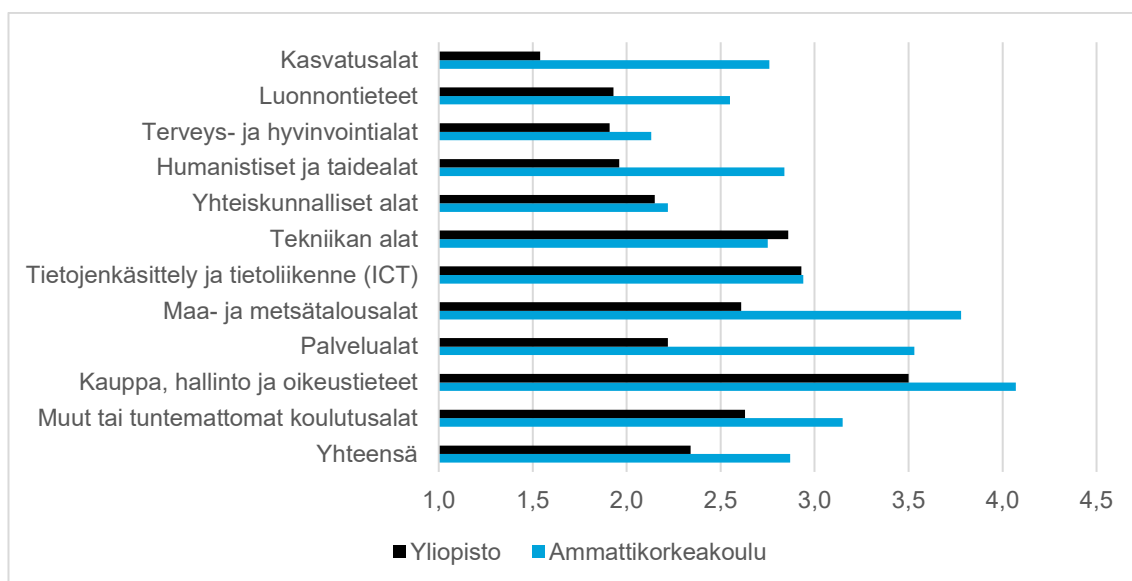
Kun samoja väitteitä tarkastellaan sen mukaan, onko vastaaja halukas toimimaan tulevaisuudessa yrittäjänä vai ei, erot ovat selvimät mutteivat millään tavoin yllättäviä: yrittäjähallukat olivat selvästi useammin samaa mieltä esitettyjen väitteiden kanssa.

⁷ Asteikolla 1 = täysin eri mieltä... 7 = täysin samaa mieltä

Kuvio 11: Keskiarvovertailu näkemyksistä yrittäjyyden vaikuttavuudesta sekä yrittäjätverkostoista ja -järjestöistä. 1 = täysin eri mieltä, 7 = täysin samaa mieltä.

Lähempään tarkasteluun otetaan väite *opintoni ovat antaneet minulle hyvät valmiudet toimia yrittäjänä*. Kysymystä on syytä lähestyä sekä korkeakoulusektorin että koulutusalan kautta, jotta voidaan päästä lähelle eri koulutusohjelmien välisiä eroja (kuvio 12). Kysymykseen vastanneiden mielipiteiden perusteella parhaat valmiudet yrittäjänä toimimiseen saa ammattikorkeakoulusta ja tarkemmin kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilta (keskiarvo 4,1), maa- ja metsätalosaloilta (3,8) ja palvelualoilta (3,5). Yliopisto-puolelta korkeimman keskiarvon ja koko arvioinnin neljännen sijan saavutti kauppa, hallinto ja oikeustieteet (3,5).

Kuvio 12: Keskiarvovertailu väitteestä *opintoni ovat antaneet minulle hyvät valmiudet toimia yrittäjänä* korkeakoulusektorin ja koulutusalan mukaan. 1 = täysin eri mieltä, 7 = täysin samaa mieltä.

Heikoimmat yrittäjyysvalmiudet arvioitiin saatavan yliopistosta, tarkemmin kasvatusaloilta (1,5), terveys- ja hyvinvointialoilta (1,9), luonnontieteistä (1,9) ja humanistisilta ja taidealoilta (2,0). Ainoa ala, jolla koettiin yliopistosta saatavan ammattikorkeakoulua paremmat valmiudet yrittäjänä toimimisen, oli tekniikan alat. Suurimmat alan sisäiset erot ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutuksissa oli palvelualoilla (AMK 3,5 ja YO 2,5), kasvatusaloilla (AMK 2,8 ja YO 1,5) sekä maa- ja metsätalousaloilla (AMK 3,8 ja YO 2,6).

6. Lopuksi

Opiskelijabarometri 2019 -aineiston valossa yrittäjyys korkeakouluopintojen aikana ei ole kovinkaan yleistä, mutta noin kolmasosa vastaajista pitää kuitenkin yrittäjänä toimimista tulevaisuudessa vähintäänkin yhtenä mahdollisuutena muiden joukossa.

Yrittäjähaluudessa on selviä sukupuolieroja miesten ollessa naisia useammin halukkaita toimimaan yrittäjänä. Yrittäjähaluista vastaajista löytyi myös sukupuolieroja sen suhteen, miten yrittäjänä haluttaisiin toimia: miehet olivat naisia useammin halukkaita perustamaan uuden yrityksen työllistääkseen itsensä lisäksi myös muita, kasvattamaan yritystään sekä suuntaamaan myös kansainvälisille markkinoille.

Myös äidinkielen mukaisia eroja löytyi: ruotsinkieliset vastaajat olivat suomenkielisiä halukkaampia ryhtymään yrittäjiksi, ja muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat vielä ruotsinkielisiäkin innokkaampia. Yrittäjähaluista suomenkieliset halusivat muita useammin perustaa uuden yrityksen työllistääkseen vain itsensä, kun taas ruotsin- ja muun kieliset olivat halukkaampia perustamaan uuden yrityksen toimiakseen työnantajana.

Selkeimmät yrittäjähaluuteen ja yrittäjänä toimimisen todennäköisyyteen vaikuttavat tekijät liittyvät koulutukseen. Koulutussektoreiden välillä ei ollut juurikaan eroa, vaan suurin merkitys oli koulutusosalalla. Joidenkin koulutusalojen sisällä oli kuitenkin eroja sen suhteen, oliko kyse ammattikorkeakoulu- vai yliopistokoulutuksesta.

Aineistosta pystyttiin erottamaan jonkinlainen todennäköinen ja halukas tulevaisuuden potentiaalisten yrittäjien ryhmä (16 %), mutta vastaavasti paikantui myös niin sanottu vastentahtoisten mutta silti todennäköisten yrittäjien ryhmä (2 %). Lisäksi 8 % vastaajista olisi halukkaita toimimaan yrittäjänä, mutta piti sitä jostain syystä epätodennäköisenä.

